

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SORANER - *bladet*

Månedsskrift for Soransk Samfund

Årgang 72 . Nr. 5

Maj

1987

Sådan forgår alverdens herlighed

Oppe på Hovedbygningens loft ligger to løver af gips. I 1827 lå de ved tronstolens fod i festsalen ved indvielsen som en beskeden erstatning for søvløverne på Rosenborg. Nu smuldrer de på loftet.

Friskere end friskbagt

Mette **Munk**TM

Mette Munk A/S · Göteborggade 5, P.O. Box 9 DK 5100 Odense C. Danmark · Telephone 09 13 44 13

»PHISTER«

Af Herman Bang (S 1875)

(Fortsat fra april-nr.)

En kom sig såvidt, at han kunne sige:

– Ja, men hr. professor, theatret er jo ikke oppe. Rektor tørrede sine briller af.

– Nå, det var vel det mindste af det, lille børn.

– Men at spille komedie lige op til halvårseksamen – rektor udtalte ordet, som om verdens ve og vel afgang af »halvårseksamen«; vi vidste, at han anså den for ganske overflødig – det er såmænd værre, må jeg sige ...

– Hm, sagde han så som en mand, der slutter efter at have anvendt sin tid vel:

– Ja, så fik I det at vide.

Rektor ville gå, men han drejede sig omkring igen og slog med fingrene duksen på panden.

– Næ – det var nok ikke månedslov.

Så gik han.

Ja, vi havde jo fået det at vide, men vi troede det ikke endnu. Det var for utænkeligt. At Phister, professor Phister ville spille med os, med gymnasiasterne, med os – på Akademiets theater.

Vi troede det ikke. Vi troede det ikke endnu, da vi sad med rollerne.

Men rigtig forholdt det sig: Professor Phister ville ned for at spille på Akademi-et: i Holbergs andet hus, ved selve foden af hans statue ville Jeppe vågne i baronens seng foran selve mesterens ansigt.

Holberg står jo i festsalen, hvor theatret er rejst. Går man ud af baggrundsdøren, løber man lige bus på det hvide fodstykke.

... Hele Akademiet åndede pludselig Holberg. Tænkte, talte, debatterede kun Holberg.

Til daglig var det lidt småt med Holberg-kendskab og Holberg-kultur på Holbergs Akademi. Han hang på alle vægge. Det var alt. Han hang dér og så på læsning og madning og leg og eksaminering med det samme smil, som om han ikke altid var enig med den lærde opdragelse på den ridderlige anstalt.

Talt til hans ære blev der en gang om året. Talt om ham blev der sjældent: i litteraturhistorie nåede man hyppigst netop gennem »det lærde tidsrum« før ham.

Men i de dage, der nu kom, fik han oprejsning.

Det sivede ud af gymnasiets mure. Vi læste, vi memorerede, vi asede, vi talte holbergsk med korrekthed og salvelse. Tiden var også kort. Det var allerede på lørdag, professoren ville komme.

Om aftenene prøvede vi. Adjunkten, der satte stykket i scene, var ligeså febrilsk som vi. Han var religionslærer og tog nærmest replikkerne som forklaringerne i Katekismus.

Han førte uafledeligt den højre hånd frem foran sig i luften i en ganske meningsløs bue og sagde afmægtigt:

– Det må være rundt og sådan ...

– Det må være rundt og sådan ...

Tanken om professoren lammede ham fuldstændigt.

Vi hakkede i Holberg, så vi svedte ved det. På sovesalen hørte vi hinanden i roller, så ingen fik søvn i sine øjne før ud på natten. Ingen moders sjæl tænkte på timerne. Den danske lærer indgav et spydigt andragende om ligeså gerne helt at give ferie.

– Det kunne vi såmænd for resten li'så godt, sagde rektor, der altid så skeptisk på meget af undervisningen.

Hele Akademiet kom med, alle levede i det samme. Det gik fra »femte« til »fjerde«, fra »fjerde« til »tredie«, fra de studerende til realisterne, fra duks til fuks. I læsetid, i timer, ved måltider taltes der kun om det.

Selv lærerne blev smittede, de kiggede om aftenen nysgerrigt ind på prøverne. Rektor gik febrilsk rundt i baggrunden af salen, som om han ville holde sig på afstand af skandalen.

– Nå, det bli'r såmænd net, sagde han.

– Men jeg har vasket mine hænder.

Adjunkten svedte ved det, mens han sagde med sin evige, hjælpeløse bue i luften:

– Det må være klart og sådan ...

Vi gjorde det så »klart«, vi kunne. Vi var jo ikke svende i den Holbergske dik-tion. Den bedste var Nille: Hun svang krabasken, så det suste. For illusionens skyld var hun iført et gammelt skørt.

Lørdag kom. Vi var på banen. Selv den trægeste realist var i dag rykket ud til sta-tionen, hvor hele byen var på benene.

Så endelig arriverede toget, kørte frem og holdt.

Ludvig Phister

Der kom en lille halvblind mand, skyg-gede for øjnene med den ene hånd som for at se, hvor han skulle træde, varsomt ned fra sin kupé – krum og forsigtig, sættende et par fødder i nogle store, fladtrådte støv-ler prøvende på trinnet og perronen.

Det var professor Phister.

Han blev modtaget af nogle venner. Gymnasiasterne stod måbende rundt om og ventede. Det var en ubehjælp-som olding, som de så for sig.

Der var en eller anden, der sagde, at det var os – gymnasiasterne.

Det varede lidt, før professoren forstod det; han så åndsfraværende hen på os:

– Nå ja, sagde han.

Det var det hele. Han interesserede sig øjensynlig ikke så meget for sine medspil-lende.

For ham var det kun en simpel kends-gering, at han skulle spille med en hob skoledrenge.

Men vi følte os jo rigtignok ikke smig-rede, da vi trak afsted fra banegården.

På prøven, der fulgte, var vi nærmest forstenede.

Professoren begyndte med at måle sce-nen – hvor mange skridt den tog i dybden og i bredden. Han udmålte nøjagtig hver fod og hver tomme. Han lagde i tankerne virkningerne til rette efter stedet. Da det var gjort, sagde han, at der kunne begyn-des.

Nu kendte han valpladsen.

Der blev begyndt. Det var ren eksercits. Vi gik og stod på kommando. Et skridt frem, et skridt tilbage.

– Vil De måske erindre det?

– Vil De måske erindre det?

Var professorens stadige.

Vi erindrede intetsomhelst og tog evig om igen, mens vi eksercerede.

Professoren lod tegne kridtstreger på gulvet til vejledning. Vi blev kommande-ret som rekrutter, og vi drejede rundt som en hjord.

Professoren var utrættelig. Han mar-kerede tale og pauser med den oprakte hånd som en taktstok:

– Der ligger virkningen, sagde han:

– Nu en pause – om igen.

Den komedie var som et urværk, og dens virkning var beregnet på sekun-der.

To gange sagde Phister:

– Her holder De længe inde – for her ler publikum.

Og den pause blev markeret med takt-stokken som de andre.

Det var altsammen mekanisk, uomstø-deligt og uforanderligt. Dette måtte kunne indstudies med mindre end med skole-drenge, når lederen kun gav sig tid.

Hvad mig angår, irriteredes mine sytten år usigelig ved denne mekanik, som jeg ikke forstod. Jeg mistede alle mine illu-sioner ved denne maskinmæssighed, der ligesom klædte kunsten af, så vi ikke så andet end tømmerværket, hvoraf den var opbygget.

Men professoren var utrættelig og blev ved. Eksercitsen varede seks timer. Vi lærte alt, hvad man uden talent kan lære. Replikkerne tog den lovbe-falede tid. Pau-sen fik lovbe-falet længde. Gebærden af lovbe-falet bredde.

Forestillingen begynder

Forestillingen kom. To timer før var Phister på theatret. Aldrig har jeg set et menneske så nervøst. Ingen af os ville have kendt ham igen. Al sikkerheden var borte, al overlegenheden var druknet i lampefeberen.

Han var angst for sin dragt, og han var angst for rollens ord.

Vi glemte næsten vor egen sølle skræk ved at se denne dødens angst hos landets

Han var bleg, og han skælvede. Han blev ikke et minut på samme sted, mens han ustandseligt bed knoer, så man skulle tro, at blodet måtte flyde af hænderne.

Og angsten fortog sig ikke, efter at tæppet var gået op. Den blev den samme hver gang, han var udenfor scenen. Han var bange for hvert optrin og hvert ord – af sine egne. Thi os hverken hørte eller så han. Han følte vel kun, at urværket gik.

Var han inde, kom hver virkning på sekundet.

Undtagen én gang.

Det var i scenen med advokaterne. Himlen véd, hvordan det gik til. Men pludselig bliver Phister distrairt. Man så det på blikket, at han vidste ikke, hvor han var, og hvad han skulle. Det var, som blev hans øjne pludselig brustne, som så og hørte han ikke mere.

Der blev en pause, og han sprang tilbage – en halv scene.

Der sad dommer og advokater og vidste ikke råd – da pludselig den ene advokat slår som rasende i bordet og råber:

– Det har du jo alt sagt, din himmelhund.

Pludselig glemte Phister for et nu sin Jeppe og fo'r med hånden skyggende for øjnene for at se på den pøg, der improviserede i Holberg.

Så havde han igen tråden og spillede videre.

Og publikum lo igen, hvor det skulle, og så længe som det burde.

I den fremstilling var alt beregnet – også lattersalverne. Deres længde var kendt af lang erfaring. Og alligevel virkede i spillet alt som liv. Vi drenge glemte at tænke på vore egne roller, vi glemte al angst. Vi stod kun som fastnaglet i kulissen og stirrede på dette under: at alt var beregning og tog sig ud selv for os – for os i kulissen, to skridt fra manden – som i nuet levet liv.

Da Phister blev fremkaldt, tog han advokaten med.

Og år efter huskede han:

– Det har du jo alt sagt, din himmelhund.

År efter.

Jeg så da fra tilskuerpladsen Jeppe. Men den var ikke til at kende mer. Det var en olding nu – en olding, som var blevet træt og svag.

Jeg tænkte på prøverne dernede på Akademiet. Atter havde han vel sagt på prøven til de medspillende:

– Her gør De pause – her ler publikum.

Men man lo ikke mer som før. Latteren er blevet uden glæde.

Alt var det samme, og alt var det blevet anderledes. Der var ikke ændret en tød-del, og intet var til at genkende mer.

Den aften syntes mig en af de tristeste i mit liv.

... I fremstillingskunst kan da altså »Virkningerne« ligge så fast, som de vil, konturerne være så ubrydelige, som de vil. Man virker kun som liv ved at fylde med liv – med et vist kvantum liv.

Herman Bang (S 1875).

Rettelse til billedet side 66 i April-nr.

Karen Raft (S 22) gør opmærksom på, at billedet har fået en forkert tekst. Det forestillede *ikke* hendes morfar rektor Blichert, men rektor *Poul Hagerup Tregder*, der var rektor 1863-82. Undskyld.

Red.

Soranerbiografier 1584–1960

4 bind indbundet 600 kr.

Send en check til kassereren. Portofri tilsendelse.

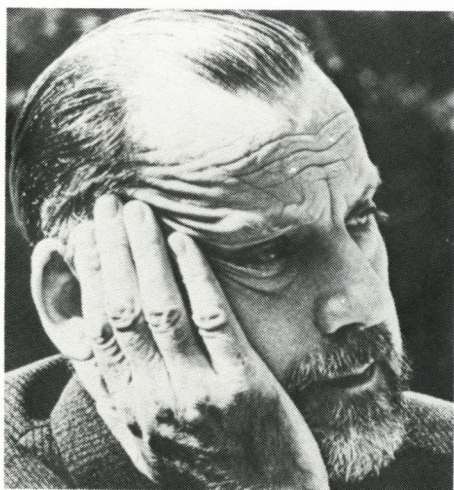
1584–1737 175 kr.

1747–1800 75 kr.

1822–1900 200 kr.

1901–1960 150 kr.

Sidste bind fås også i tiårshæfter a 25 kr.

FINN VIDERØ

15/8 1906 – 13/3 1987

På sin 80 års fødselsdag for et år siden samlede Finn slægt og venner på Schæfergården til en fest, hvor han indledte den lange række af taler med at fortælle om sit liv og om musikken. Ved den lejlighed udtrykte han mange af de samme tanker, han havde skrevet til dagbladet *Informati-on*, og som blev offentliggjort kort efter hans død.

Finn blev klassisk student fra Sorø og begyndte straks efter at studere musik ved universitetet. Samtidig tog han undervisning i orgel- og cembalospil. Inden for disse områder blev han uovertruffen. Han gav koncerter rundt om i Europa og i USA, var gæsteforelæser i mange lande, virkede således i længere tid som professor i USA og i Finland, og elever kom rejssende langvejs fra for at blive undervist af ham her i Danmark. Finnerne hædrede ham ved at udnævne ham til dr.hon.causa teologi.

Dette og mere til har aviserne skrevet om. Min familie og jeg kom Finn nær igennem et langt livs venskab. I mange år holdt han 14 dages ferie hos os to gange om året, og selvfølgelig spillede han daglig for os og med os. I nærheden af vores

hjem boede en af vore gode venner, som var en habil klaverspiller, og når Finn var på besøg, spillede de næsten hver aften sammen på de to flygler, blandt andet Bachs og Mozarts klaverkoncerter.

Finns væsen kunne virke reserveret over for mennesker, han ikke kendte godt. Hans venner værdsatte hans humor og hjertelighed, og vore børn elskede hans besøg. Ferierne brugte han til at sætte sig yderligere ind i de sprog, han løbende beskæftigede sig med, og højt op i årene lærte han sig nye. Det var ikke noget overraskende syn i sommerferien at se ham sidde i skyggen af et træ på plænen og studere for eksempel japansk eller ungarsk, og det er typisk for ham, at da han i sin tid modtog æresdokortitlen i Finland, holdt han sin takketale på formfuldendt finsk.

Finn blev berømt i udlandet, men det gik ham nær, at der var personer herhjemme, der, selv om han også i sit eget land var en højt respekteret kunstner, var uenige med ham. Selv følte han, at dette forhold var skyld i, at han ikke fik de stillinger ved universitetet og musikkonservatorium, som hans viden og kunnen berettigede ham til.

Men vi er mange, der vil savne hans musik og hans venskab. Finn plejede under sine mange ferieophold hos os at skrive et tak-for-denne-gang-digt i vores gæstebog.

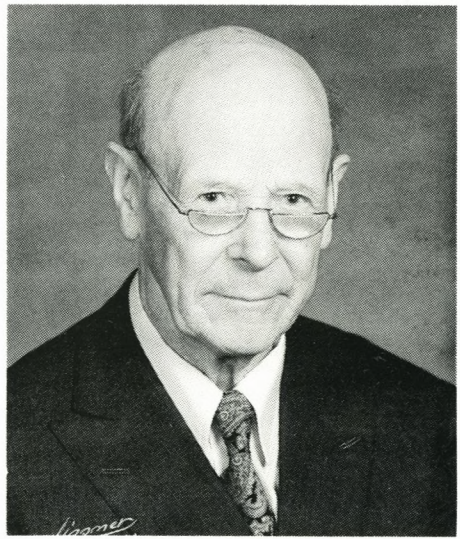
Et af dem lyder:

»En årenes kæde
af dyreste minder
om sorg og om glæde
til sammen os binder.
Den øges om året
et led eller to.
Kun få blev beskåret
et venskab så tro«.

Axel Liebmann.

Villum Kann Rasmussen.

Svend Kamman.

To 60-års jubilarer

To 60-års jubilarer har i al stilfærdighed skabt en af Danmarks største virksomheder med base på Tobaksvejen 10 i Søborg.

Civilingeniør *Villum Kann Rasmussen* (S 27) begyndte i 1941 som selvstændig med en beskeden lånt kapital at producere bygningselementer, specielt Velux-ovenlysvinduer, en genial idé, der har medført, at utallige tagetager kan udnyttes til beboelse. Produktionen af disse vinduer er udbygget via datterselskaber, så at Veluxvinduerne nu dominerer på det internationale marked, bl.a. fordi salgsorganisationen er så god, at en håndværker overalt kan rekvirere de fornødne vinduer og få dem leveret på få dage.

I 1946 kom klassekammeraten civilingeniør *Svend Kamman* (S 27) med i virksomheden, og de to har siden arbejdet sammen med mange dygtige medarbejdere og opbygget den verdensomspændende virksomhed.

Når Sorø Akademi's elever forlader skolen ved dimissionen, synges altid Carsten Hauchs afskedssang: »Jeg veed et sted, som jeg har elsket længe«. I første strofe

trækker man traditionelt på smilebåndet, når man kommer til linien: »Den ranke hjort sig spejler der i vandet«, idet man mindes en af de kære lærere, der boede i Ingemanns Hus, og i sidste strofe smilede man ad: »Sølv og guld, det skal I ikke sanke, det har I aldrig lært at finde her«. Det har måske senere trøstet en del, men der har været undtagelser!

V. Kann Rasmussen Industri er moderselskab for 20 danske og 17 udenlandske datterselskaber med hovedvægten lagt i Europa, og er verdens største producent af ovenlysvinduer. Begge jubilarerne erkender, at de har lært meget på Sorø, og Svend Kamman har i en lang årrække været kasserer for Soransk Samfund.

Som en synlig tak for Sorøtiden foreligger *Soranerbiografier 1584-1960*, udarbejdet af overbibliotekar Torben Glahn og Soransk Samfunds tidligere formand Aage Kann Rasmussen, trykt og udgivet med tilskud fra Velux Fonden, som også har ydet et meget stort tilskud til Sorø Krøniken I-II, der er udgivet til skolens 400 års jubilæum i 1986.

Red.

Amerikanske banker i Danmark

Af Torben Juul Andersen (S 73)

(fra soranerfrokosten 1. august 1985).

Jeg er beæret over invitationen til at tale for denne kreds af gammelsoranere om »hvad de amerikanske banker har at gøre i Danmark«. For at afgrænse emnet nærmere, kan jeg indledningsvis oplyse, at fire amerikanske banker opretholder repræsentation i Danmark. Det drejer sig foruden Citibank, N.A. om Bank of America, Chase Manhattan Bank og America Expres Bank. Derudover har indtil videre fire andre udenlandske banker etableret sig i København. Med sine 70 medarbejdere er Citibank den største af de udenlandske banker i Danmark og kunne i år, som den første af disse, fejre sit 10 års jubilæum som fuldt etableret bank i Danmark, idet udenlandske banker kunne opnå fuld etableringsret her i landet fra og med 1975, efter at Danmark havde tiltrådt Romtraktaten.

Af gode grunde kan jeg ikke udtale mig om aktiviteterne i de øvrige udenlandske banker i Danmark, men kan måske i stedet karakterisere Citibanks aktiviteter ved kort at opridse bankens historiske udvikling som international institution. National City Bank of New York blev indkorporeret i 1812. I 1897 oprettede banken, som den første amerikanske bank, en udenlandsk afdeling. I 1915 overtog banken International Banking Corporation og styrkede derved bankens internationale engagementer. I 1919 oprettede banken et repræsentationskontor i København. Disse internationale tiltag gjorde, at banken før 2. verdenskrig var repræsenteret i mere end 40 lande i Europa, Sydamerika og Asien. Det internationale netværk blev imidlertid fuldstændigt ødelagt i løbet af krigen og nåede først i midten af 50'erne den samme udbygningsgrad, som herskede før krigens udbrud. I 1955 blev National City Bank of New York slået sammen med First National Bank of the City of New York og var herefter kendt under navnet First National Bank of New York.

Under indtryk af bankens stigende internationale engagement blev navnet ændret i 1976 til Citibank, N. A. (N. A. står for National Association, idet loven kræver, at en national bank, såfremt den ikke indikerer dette i navnet, skal have tilføjelsen N. A.).

I dag er Citibank repræsenteret i mere end 100 lande på alle kontinenterne. Af de ca. 70.000 medarbejdere er lidt over halvdelen beskæftiget udenfor Nordamerika, det er derfor med rette, at banken betegnes som en international institution med hovedkvarter i New York, hvor banken så at sige »voksede op«. Med en balance på 15 milliarder US Dollars ved udgangen af 1984 er Citibank samtidig blevet verdens største finansielle institution, selv om det ikke har været bankens erklærede mål.

Internt er banken opdelt i tre sektioner, som på godt dansk kaldes Institutional Bank, Individual Bank og Investment Bank. Den institutionelle banksektion bidrager med finansielle serviceydelser til institutionelle kunder d.v.s. større erhvervsvirksomheder, pengeinstitutter, forsikringselskaber og den offentlige sektor. Den individuelle banksektion relaterer til private kunder, og investeringsbanksektionen yder mere specialiserede finansielle transaktioner. Det er således, at den amerikanske banklovgivning udelukker banker fra f.eks. handel med værdipapirer o.l., derfor oprettede banken i 1976 et holdingselskab med navn Citicorp, som bl.a. ejer Citibank, N. A. Dette holdingselskab er samtidig ejer af forskellige selskaber, som kan engagere sig i de transaktioner, banker normalt er udelukket fra, herunder hører de traditionelle investeringsbanktransaktioner. (Vi ser stadig en lignende udvikling bl.a. de større forsikringskoncerner i Danmark induceret af den eksisterende forsikringslovgivnings begrænsninger).

Citibanks aktiviteter i Danmark er på nuværende tidspunkt begrænset til at udbyde finansielle serviceydelser til institutionelle kunder. Disse aktiviteter er primært til støtte for internationale projekter og handelstransaktioner generelt samt langsigtet international finansieringsformidling. Endvidere er banken en ledende faktor i udviklingen af finansielle produkter til afdækning af rente- og valutaeksponering i institutioner med internationale engagementer.

Citibank har bevidst søgt at ekspandere sine aktiviteter overfor private kunder for i højere grad at sprede sine engagementer på forskellige kundegrupper. I USA er dette vanskeliggjort af en stærkt begrænsende banklovgivning, som ikke giver banken lov til at åbne filialer i andre amerikanske stater. Imidlertid har der været mulighed for at overtage »skrantende« pengeinstitutter i andre stater, og på denne måde har Citibank opkøbt andre banker i Californien, Illinois og Florida. En lignende udvikling har fundet sted i Europa, hvor Citibank har overtaget banker i England, Tyskland, Frankrig, Holland, Belgien, Spanien og Italien.

Også på andre områder har banken forsøgt at være fremsynet. Alene i 1982 investerede Citibank mere end 500 millioner Dollars på udviklingen af elektroniske bankprodukter, som allerede på nuværende tidspunkt kan give institutionelle kunder oplysning om kontoindeståender, og som giver kunderne mulighed for at foretage internationale transaktioner direkte fra egen edb-terminal. Et andet område, hvor man ser en mulighed for fremtidig ekspansion, er forsikringsmarkedet. Mange finansielle serviceydelser tilbydes i dag både af banker og af forsikringselskaber, og man kan argumentere for, at den ekspertise, som er til stede inden for de to sektorer, er stærkt sammenfaldende. En lignende udvikling kender vi jo også i Danmark i diskussionen om finansielle supermarkeder m.v. Citibank har søgt at ruste sig til denne kommende udvikling ved at overtage traditionelle vekselerer-

firmaer i Hong Kong og London samt et forsikringsmæglerfirma på Lloyds børs i London.

I erkendelse af, at banken er en international institution, er der en klar politik, som siger, at banken skal søge at tilpasse sig til de lokale finansielle markeder, hvor banken er repræsenteret. Overfor de pågældende landes pengepolitiske myndigheder står man klart som en gæst i landet, en gæst, som gerne vil opretholde sin repræsentation ved at bidrage positivt til udviklingen af de finansielle markeder. Den overordnede mission i Citibank er at være den mest kompetente, profitable og innovative finansielle serviceorganisation i verden, en ambitiøs målsætning, som gør det interessant at være medarbejder i Citibank.

Torben Juul Andersen.

Gabon – Vest Afrika

Fra vor udsendte korrespondent.

Det er nu godt et år siden, at vi sidst havde lejlighed til at deltage i soranske arrangementer (frokosten den 1. august 1985). Ikke desto mindre er det rart hver måned at modtage Soranerbladet. Det har trofast fulgt os på vor færd til Afrika. Skønt bladet ikke udgiver de seneste verdensnyheder, så bringer det dog en regelmæssig soransk hilsen. Man kan følge, hvorledes skolen og gamle fællesskaber stadig holdes i hævd rundt om i verden jvf. tidligere referater fra Holbergs fødselsdagsfest på Fyn og skolens 400 års fødselsdag i Australien. Derfor nu et beskedent bidrag fra det afrikanske kontinent for at bekræfte, at skønt man sidder i et fjernt hjørne af verdenskortet, så er man stadig en del af det soranske.

Gabon (Centralafrika) gennemskæres af Ækvatorlinien og ligger således midt i det klimatiske stabile kalmebælte. Stormvejr kendes stort set ikke, men en let vestlig brise sender til stadighed friske pust ind fra Atlanterhavet. Den konstant høje tem-

peratur, 28–32 grader, kan dog skabe kraftige tordenbyger i ny og næ. Gabon ligger i et tropisk regnskovsområde. Størstedelen af landets areal er dækket af skov, som danner et tæt »persillebed« over det meste af landet. I den vestlige del af landet inde på kontinentet hæver tær-rænet sig noget og skaber pletvise savan-neområder med højt græs og spredt træ-bevoksning. I disse områder lever de fleste af de traditionelle afrikanske dyrearter vildt. Ogooue floden krydser landskabet i store bugtninger. Floden løber forbi Lam-baréné, hvor Albert Schweitzer grundlagde sit hospital i 1913, og hvor han, medens 1. verdenskrig udspillede sig i Euro-pa, udviklede de tanker, der senere blev belønnet med Nobels Fredspris.

Skovbrug har været hovedkilden i Gabons økonomi, siden Frankrig i midten af det nittende århundrede indlemmede lan-det som en del af det franske territorium. Tidligt i indeværende århundrede be-gyndte man udvindingen af de rige fore-komst af jernmalm og mangan. End-videre er Gabon et af de få lande med relativt rige uranforekomster. Hvad imid-ler tid har præget udviklingen af den Ga-boniske økonomi mere end noget andet i de sidste årtier, er udvindingen af olie. Som olieproducent er landet en mindre brik i det store spil, men det faktum, at landets indbyggerantal er lidt under 1 million, har gjort, at Gabon er blandt de lande i Afrika, som oppebærer det højeste bruttonationalprodukt per indbygger.

Den rivende økonomiske udvikling er da heller ikke gået spørøst henover Gabons hovedstad Libreville, som igennem flere år har været et eftertragtet eksport-marked for internationale entreprenør-virksomheder. Byen bærer nu præg af mo-derne højhusbyggeri, som står i skarp kontrast til landsbyhytterne, man stadig finder i stor målestok i det omliggende land.

Skønt befolkningstallet efter afrikansk målestok er meget beskedent for et land af den størrelse, udgør beboerne ikke en ho-mogen etnisk gruppe, men består af mere

end 40 etniske grupper, med mange vidt forskellige lokale sprog. Fang, Pygmæer, Séké, Bakelé, Bateké og Mpongwé er blandt de mest dominerende af disse be-folkningsgrupper. Fransk er således det eneste fælles sprog, som forstås af godt og vel alle de etniske grupper.

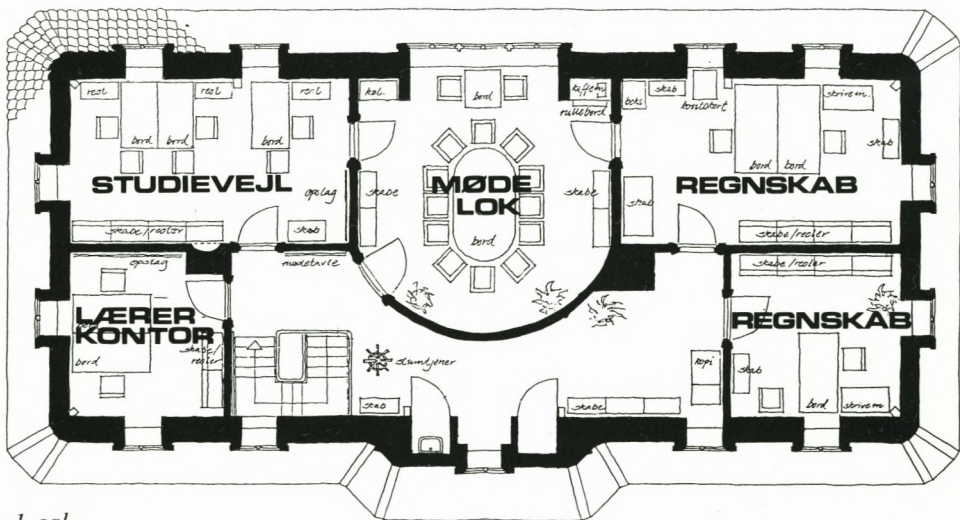
Gabon blev selvstændigt i 1960, men opretholder stadig meget tætte forbindel-ser til Frankrig. Styreformen er et traditi-onelt afrikansk etpartisystem, hvor præ-sidenten på demokratisk vis kan genvæl-ges hvert 8. år. Styret er utraditionelt for så vidt som El Hadj Omar Bongo siden sin udnævnelse til præsident i 1967 har etableret en af de mest åbne og politisk stabile økonomier i Afrika.

At være i Afrika som europæer er en udfordring. At være de eneste danskere i Gabon er en prøvelse. En dansker ud-sendt af en international amerikansk bank til et afrikansk land for at varetage bankens relationer til lokale, internatio-nale og multinationale selskaber, som opererer i landet. En tidligere matematisk student, som taler dansk ved morgenbor-det og fransk og engelsk i løbet af arbejds-dagen – jo der er mange nye aspekter. Den lokale befolkning tænker anderledes og har andre normer end vi, men som »fremmedarbejder« må man jo arbejde på landets betingelser og søge at tilpasse sig så godt, som det er muligt. Det forløbne år har trods alt bragt indsigt i en del af verden, som man normalt ikke stifter be-kendtskab med, men som ikke desto min-dre er en del af vor verden og et element i det verdensøkonomiske system, vi alle er afhængige af.

Såfremt soranere, der læser disse linier, på et tidspunkt er på gennemrejse langs Afrikas vestkyst, står vor dør åben til enhver tid (rugbrød og sild bedes medbragt – Aalborg Snaps kan indkøbes lokalt).

Med de bedste hilsener

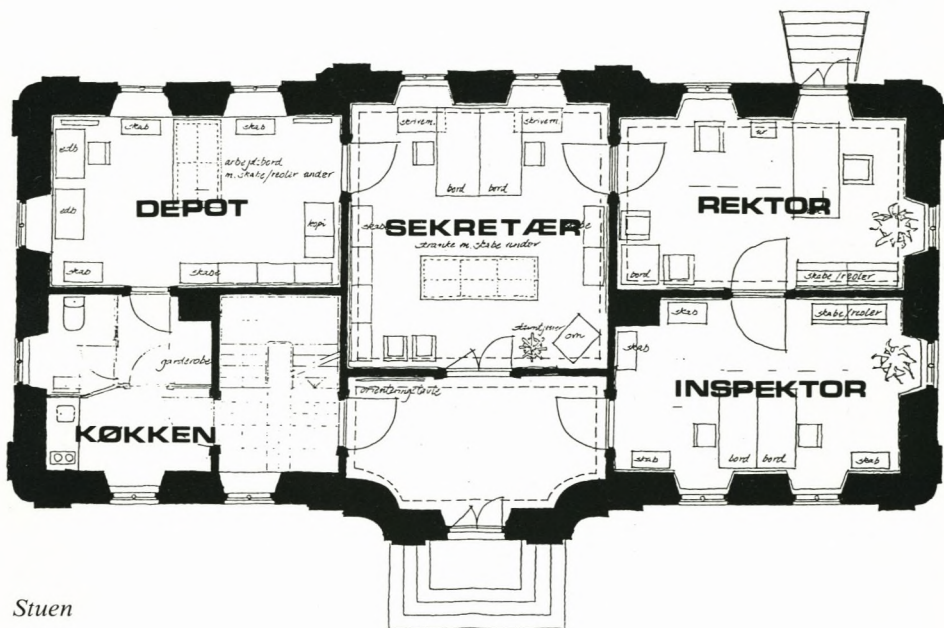
*Mette Bang &
Torben Juul Andersen (S 73),
Libreville,
den 15. september 1986.*

1. sal

Ingemanns Hus er nu sæde for skolens kontorer.

Planerne for restaurering og indretning er udført på kongelig bygningsinspektør Karsten Rønnøw's tegnestue med vidtgående hensyn til husets oprindelige udseende. Møblerne er fra Sorø Stolefabrik, og nyt telefonanlæg, møbler, belysning osv. løb op i over en halv million.

Stuen

4 breve, der taler for sig selv

Kære red.

Jeg mener, at Soranerbladet gerne vil samle materiale om begivenheder i de enkelte klassehold, så kan bladet bruge det, når det vil.

Derfor vedlægger jeg: 1/ Brev fra Hans Kirk (kopi) til mig, 2/ min redegørelse til kammeraterne, senere efter 50 års jubilæet, 3/ kort fra arkivar Gade, som var Kirks bedste ven på skolen.

Ovennævnte redegørelse kom fra mig, da en af kammeraterne ville påstå, jeg ikke ville være sammen med Kirk.

Min hensigt var jo netop kun at få mødet udsat for ikke at få politik ind imellem kammeraterne, så vi kunne mødes allesammen inkl. Kirk, under mere rolige politiske forhold. I øvrigt bifaldt alle kammeraterne min redegørelse.

Med venlig hilsen

Folmer Steenbuch.

P.S.

Pan = Læge Gregers Panduro, Ringsted, død 1965.

Tot = Tage Birk, Canada, se i øvrigt bogen »Jabonah« om Krebs Ekspeditionen til det nordlige Mongoli, som har flere billeder af Tot. Forfatteren er Henning Haslund-Christensen.

Hans Kirk død 1962.

Alle studenter 1916.

13/10-51.

Kære Folmer.

Jeg har undret mig over, at vi ikke skulle holde vor sædvanlige 5-årige studenterfest i år, men nu hører jeg fra forskellig side, at grunden skal være, at du ikke har ment at kunne have med arrangementet at gøre, da du ikke kan tænke dig »at være sammen med en kommunist«, hvilket jeg jo ubestrideligt er.

Du kom jo ret sent ind på skolen, og vi har vel næppe i de mange år vekslet mere end et halvt hundrede konventionelle kammeratlige bemærkninger. Derfor kan det være undgået din opmærksomhed, at

jeg i alle de tredive år har været kommunist, og at jeg ved vort første 5-årige studenterjubilæum havde så nogenlunde de samme anskuelser som i dag.

Men hvorom alting er, har jeg aldrig tænkt mig at påtvinge nogen mit selskab, og jeg finder det ganske urimeligt, at mine politiske anskuelser skal hindre jer andre i at holde de traditionelle, hyggelige sammenkomster. Det er uden mindste bitterhed, jeg beder dig og de andre, der tænker som du, om at se bort fra mig. Disse små jubilæer hviler jo først og fremmest på dit udmærkede organisationstalent, og når jeg nu garanterer dig, at jeg ikke mere agter at deltage i festerne, håber jeg, at du til glæde for vore fælles skolekammerater agter vil kunne påtage dig den besværlige, men til gengæld påskønnede opgave.

Med venlig hilsen

Hans Kirk.

December 1966.

Kære Sorø-Kammerater!

Ved vort hyggelige møde i Sorø forstod jeg, at flere af jer mente, jeg ikke kunne lide Hans Kirk. Derfor vil jeg gerne trække kendsgerningerne op.

Første gang, jeg udtalte mig om Kirk, var i et lille vers ved 25 års sammenkomsten i 1941. Jeg skrev:

»måske i rødt han dypper lidt for tit,

ja, sådan er nu altså synet mit,

men hjertelag

det skal man ha',

og smukt det kendes i hans bøger«.

Så blev Kirk sat i Vestre fængsel, og jeg skrev en hilsen til ham tillige med en kasse cigarer.

At han fik cigarerne, ved jeg, da Hans efter krigen takkede mig og sagde, han ikke havde turdet skrive til mig, for ikke at bringe mig i vanskeligheder.

Det var sikkert også godt, da jeg på det tidspunkt var kasserer for København i »Det frie Nord« (general With – Norden forenet med fælles forsvar – udenrigspolitik – økonomi).

I foråret 1948 var jeg i Ringsted og boede på hotel »Casino«. Da jeg havde nydt megen gæstfrihed hos Pan og hans kone, inviterede jeg disse til aftensmad på hotellet. Her foreslog Pan, at vi skulle lave en sammenkomst samme sommer.

Som I måske erindrer, var mordet i Prag 10/3-48 lige sket, og kommunisterne havde taget hele magten i Czekoslovakiet.

Jeg sagde til Pan, at vi skulle udsætte det, for jeg syntes, tiderne var alvorlige, og vi skulle undgå politik.

At det ikke blot var mig, der var hysterisk, ser man bedst af, at 14 ellers altid uenige stater i Europa og Amerika i løbet af de næste 12 måneder blev enige og undertegnede den meget bindende Nato-traktat 4/4-49.

Det er altså Kirk, du mener, sagde Pan, ja, lige i øjeblikket kan jeg ikke tænke mig at være i lystigt selskab med en kommunist, selvom det er vor gode kammerat, Kirk, lad os udsætte det, der kan let falde en bemærkning, og så er vi inde i politiken.

Vi blev ikke enige, og et par dage efter fik jeg brev fra Pan, at jeg havde vær'sgo at arrangere det møde, det kunne jeg ikke trække mig ud af. Jeg svarede kort, at det var noget, jeg selv bestemte, og siden den tid var der kold luft mellem Pan og mig.

Pan kunne blot have arrangeret mødet, uden mig – eller udsat det, som jeg foreslog. I stedet fortalte han Kirk om vor samtale, og jeg fik et uhyre venligt brev fra Kirk. Her skrev han: Jeg er kommunist og har altid været det, men jeg synes, det er synd, at jeg skal give anledning til, at sammenkomsterne i Sorø afbrydes. Du har altid været ferm til at ordne disse, så det må du endelig blive ved med, så lover jeg til gengæld ikke at give møde.

Jeg svarede Kirk, at det egentlig ikke var selve kommunismen, jeg havde noget imod, men det er de brutale metoder, der anvendes.

Tale-, møde- og pressefrihed synes jeg altid må være beskyttet, som det er i vort nuværende system, selv om dette også kan have flere uheldige sider.

Du er selv en stor varmtfølende idcalist, som sidder oppe på din lille lyserøde sky, og hvis det, du kæmper for, blev gennemført, så var du en af de første, der blev fejlet til side, så skulle der anderledes hårdhændede metoder til, og hvor mange af dine Sorø-venner tror du så kunne mødes i Sorø?

Nej, du har en meget længere Sorø-tid bag dig og langt dybere venskabsbånd, så du skal selvfølgelig ikke holde dig borte.

Med venlig hilsen

Det var altså det, der kom ud af min fortrolige samtale med Pan.

Da Tot kom til Danmark, ringede Holger Rasmussen til mig og indbød til sammenkomst på Parnas – og Kirk kommer også – ja, jeg skal gerne komme. Ved bordet fangede jeg Kirks blik, vi greb glasset og drak en skål sammen.

Trods alt tænker jeg på Pan som den, der var mesteren for den kæde af sammenkomster i Sorø, uden hvilke der næppe havde været det bindeled mellem årgangen.

Sit hjem åbnede han gæstfrit uden at skele til økonomien, og var en kammerat i nød, satte Pan en indsamling i gang, og langt det største beløb gav han selv.

Nu har jeg sat brikkerne på plads og slutter med at sige tak for sidst.

Venlig hilsen

Folmer Steenbuch.

Kære Folmer.

Jeg forstår dig godt. Også jeg var kommet på afstand fra H.K., skønt vi engang vist var meget gode venner. Han sendte mig engang en artikel, han havde skrevet i Land og Folk om religionsfriheden i Sovjetunionen. Jeg svarede ikke noget på det, og det har jeg egentlig fortrudt. Jeg håbede, vi engang igen kunne mødes; men det blev der ikke noget af. Tak for sidst. Det blev så kort, synes jeg. Men kig ind, om lejlighed bydes. Og glædelig jul samt godt nytår – fra

Ejnar Gade.

Gammelsoraner-Pokalen

Den store traditionsrige gammelsoraner Pokal-match nærmer sig. Matchen, som er en 18 hullers stableford / slagspil-match, afvikles i år fredag den 22. maj på Korsør Golfklubs anlæg og er åben for tidligere elever fra Sorø Akademi. I år vender matchen tilbage til fredag, idet der sidste år var et udbredt ønske om, at matchen ikke blev spillet i weekenden.

Det er 4. gang, matchen afvikles, og der har i de foregående år været ca. 30 deltagere. Da pokalen blev indstiftet, var det initiativtagernes håb at nå et deltagerantal på 50 golfspillende gammelsoranere. Både banen og matchlederne håber, at deltagerantallet i år stiger – både for matchens og for deltagerne.

Dagens program ser således ud:

Kl. 9,30–10,00: Ankomst.

Kl. 10,00–11,00: Morgenbord med en lille overraskelse.

Kl. 11,00–14,30: 18 hullers stableford slagspil.

Kl. 14,30–15,00: Matchens resultat til fri debat.

Kl. 15,00–?: Spisning - præmieoverrækkelse - gæster m.m.

Kl. ?: Slut på en dejlig dag.

Såvel gamle som nye golfspillende gammelsoranere er yderst velkomne til at kontakte:

Elkana Grønne

Søgade 20, 4180 Sorø

Tlf. 03 63 03 20

for at tilmelde sig / for at høre nærmere.

Elkana og undertegnede glæder os til igen i år at se jer alle til en god og velorganiseret golf-match.

Vel mødt.

Med gammelsoranerhilsen

Jan Nielsen (S 73).

JØRGEN CLAUSEN (S 23)

16/3 1904 – 27/3 1987

Civildommer Jørgen Clausen, Vejle, døde knapt 14 dage efter sin 83 års fødselsdag. Han var født i Nordrup-Øster og kom i 1920 i 1.g på Sorø Akademi, hvorfra han blev student i 1923.

Efter juridisk embedseksamen i 1930 blev han dommerfuldmægtig først i Ringsted, senere i Odense. I 1953 blev han udnævnt til kriminaldommer i Vejle, senere blev han civildommer samme sted til sin afgang i 1974.

Jeg har ikke kendt Jørgen Clausen i Sorø, hvortil jeg først kom i 1924; men senere blev vi kolleger, og et nært kendskab og venskab til ham fik jeg i de adskillige år, vi sad sammen som bestyrelsesmedlemmer i den danske dommerforening. Jeg lærte ham at kende som en god og hjælpsom kammerat med en udpræget sans for humoren i tilværelsen.

Foruden sin juridiske dygtighed var han i besiddelse af ro, besindighed, myndighed og sund fornuft, alle værdifulde egenskaber for en dommer. Han havde et praktisk greb om tingene, og mærkeligt er det ikke, at han ved siden af dommergerningen fik betroet adskillige hverv som formand for forskellige kommissioner. Han var et venligt menneske, afholdt og respekteret af medarbejdere, advokater og kolleger.

Hans store fritidsinteresse var golfspillet, som han dyrkede sammen med sin kone, der overlever ham.

Alle soranere, der har kendt Jørgen Clausen, vil mindes ham som en god kammerat, der gjorde sin gamle skole ære.

Poul Hallenberg (S 27).

Runde fødselsdage maj 1987

3. Diakon Orla Hermansen (F. 37, R 54), Rugvænget 17, 4293 Dianalund.
4. Rektor Erik Thastum (f. 27, S 45), Engsvinget 8, 8600 Silkeborg.
7. Lektor Chr. Balslev (f. 12, S 30), Blåbærvej 1, 5260 Hjallelse.
7. Arkitekt Vilh. Andreas Hovman (f. 27, S 46), ska. Kristiangården, Dalviksberg, S-79014, Runnvika, Sverige.
7. Læge Steen Thiele (f. 27, S 46), Fasanvej 16, 8723 Løsning.
8. Læge Viggo Hansen (f. 37, S 56), Rosenvej 1, 8240 Risskov.

10. Dommer Poul Henrik Raaschou (f. 27, S 45), Nørrevej 20, 3070 Snekersten.
12. Fru Birgit Pedersen (f. 27, S 46), Runegaardsvej 26, 8270 Højbjerg.
12. Fhv. kommunaldir. Anton Emil Strarup (f. 07, S 25), Themstrupvej 10, 4690 Haslev.
14. Cand. pharm. Jens Bang Jensen (f. 37, R 54), Høgsvigvej 5, 7280 Sdr. Felding.
14. Agent Mogens Skou (f. 37, R 54), Hyldekrogen 7, 2970 Hørsholm.
16. Dir. Ebbe Nybroe (f. 12, S 31), Kvædevej 57, 2830 Virum.
17. Salgschef Søren Engsig (f. 27, R 43), Åsmundshøj 321, Asminderød pr. 3480 Fredensborg.
18. Billedhugger Per Linnemann-Schmidt (f. 12, R 29), Fuglagervej 6 B, 4173 Fjenneslev.
18. Manager Bent René Mortensen (f. 27, S 45), 22722 Miriam Way, Colton, Cal. 92324, USA.
19. Fuldm. Emil Brandt (f. 02, S 20), Lindevangen 32, 2830 Virum.
19. Stadsskoleinsp. Hans Olsen (f. 27, S 47), Vesterbro 13, 4720 Præstø.
20. Periodontist Niels C. Johansen (f. 37, R 54), DDS MSD, 14444 Homberg Way, Nevada City, Cal. 95959, USA.
20. Lrs. Niels Chr. Tyndeskov (f. 17, S 35), Frydendalsvej 10, 1809 Kbh. V.
24. Dyrslæge Frode Andersen (f. 12, S 30), Nørrebyvej 2, Nørreby pr. 4791 Borre.
25. Læge Bjørn Brammer (f. 37, S 56), Solbakken, Kastanie Allé 8, 3250 Gilleleje.
25. Amdsrådsmedlem Aage Sund (f. 17, S 36), Anemonevej 19, 4600 Køge.
26. Systemkons. Eric Boesgart (f. 37, R 54), Horsbred 54, 2620 Albertslund.
26. Dyrslæge Uffe Westergaard (f. 27, S 47), Fårdalsvænget 12, 8600 Silkeborg.
26. Dir. David van Wyhe (f. 17, R 33), Sierre Zuelai 26, Fuengirola, Malaga, Espagne.
28. Økon.chef Gunver Grüner (f. 37, S 55), Fredensvej 10, 4000 Roskilde.
28. Heine Juul Pedersen, ska. Ny Frederiksborgevej 119 B, 4000 Roskilde, Roskilde.
29. Prof., dr. phil. Justus Hartnack (f. 12, S 30), Woodstock Close, Flat 16, Oxford OX 8DB, England.

Af ovennævnte er kun 9 medlemmer af Soransk Samfund!

Soranske dødsfald

- JOHS. J. HANSEN (S 19)
15. juli 1900 – 2. marts 1987
- FINN VIDERØ (S 23)
15. august 1906 – 13. marts 1987
- CARL OTTO JOHANSEN (S 35)
27. februar 1915 – marts 1987
- JØRGEN CLAUSEN (S 23)
16. marts 1904 – 27. marts 1987
- JØRGEN SKJERBEK (R 22)
5. marts 1905 – 26. december 1984
- KARMAK OBEL SKJERBEK (S 28)
18. februar 1909 – 16. august 1979

Kontingentindbetalinger

Sor-data, Soransk Samfund,
Dr. Tværgade 30,
1302 København K.
Giro 3 27 13 07

Juniemedlemmer kr. 55,-. Årgang 79-85.

Ord. medlemmer kr. 90,-.

Seniormedlemmer kr. 55,- efter det fyldte 67. år.

Ved betaling i udenlandsk valuta beregner danske banker gebyr min. kr. 30,-.

Adresseændringer for Skandinavien

meddeles til det lokale postkontor, der lader besked gå videre til kassereren.

SORANERBLADET: Redaktion

Svend Ranvig
Kongebrovej 28
4180 Sorø
(03) 63 08 57 (bedst 18-19)

SORANERBLADET: Administration

Direktør Finn Harlang
Dronningens Tværgade 30, 1302 Kbh. K.
(01) 13 86 66

Sorø Bogtrykkeri APS

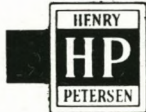
Alleen 9, 4180 Sorø
(03) 63 05 75

Adresseændringer og re-
klamationer rettes i Skan-
dinavien til det lokale
postkontor.

H H BACHE

ORDRUP JAGTVEJ 42 C
2920 CHARLOTTEBLUND

Indhent tilbud på

Person-, Last-, Varevogne

MERCEDES-BENZ

4300 HOLBÆK

Hovedvej 4
(03) *43 41 22

4400 KALUNDBORG

Slagelsevej 162
(03) *51 11 66

4500 NYKØBING Sj.

Autogården
(03)* 41 11 22

– *Stedet vi mødes*

HOTEL POSTGÅRDEN

Leslie Christensen

Telf. (03) 63 22 22

Sorø Akademis
Skovdistrikt

Telf. (03) 63 01 25

gælder det **SPHAGNUM** så tal med

Pindstrup Mosebrug A/s

Pindstrup

8580 Ryomgård

Telefon (06) 39 61 00

SAAB
DACIA

Salg - Service

Aut. -forhandler
NIELS THIELE

Automobiler

STENLØSE

Tlf. (02) 17 00 72